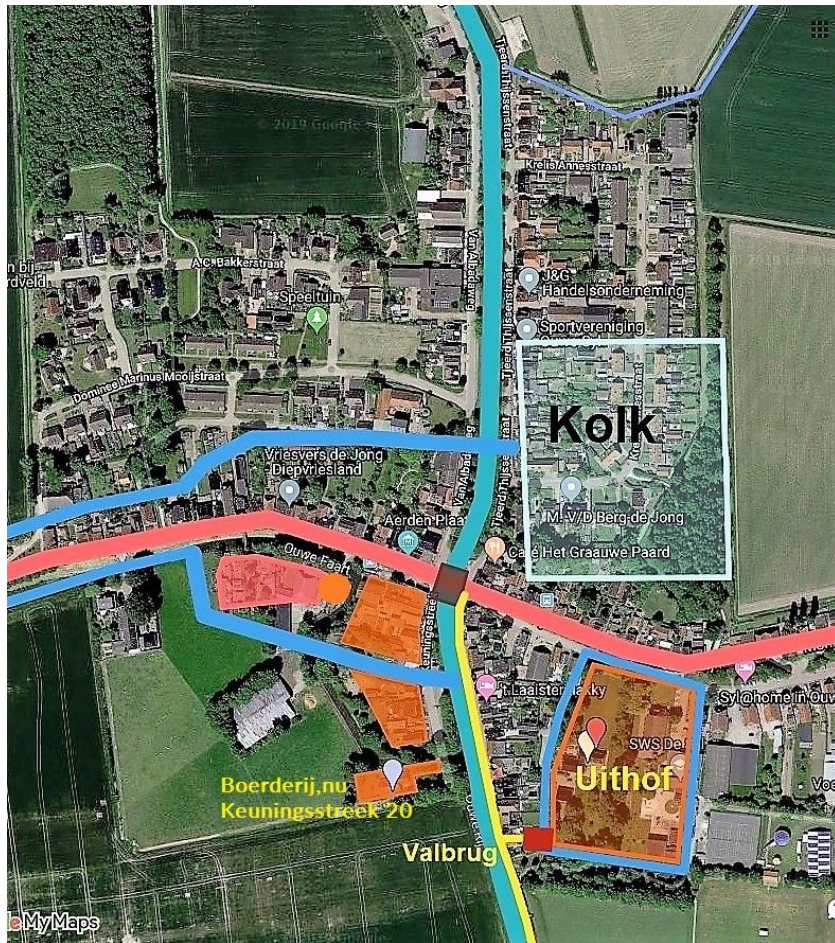




Afb. 1 Fase 4 ca. 1380-1505 na Chr.

Bildtse Tijden

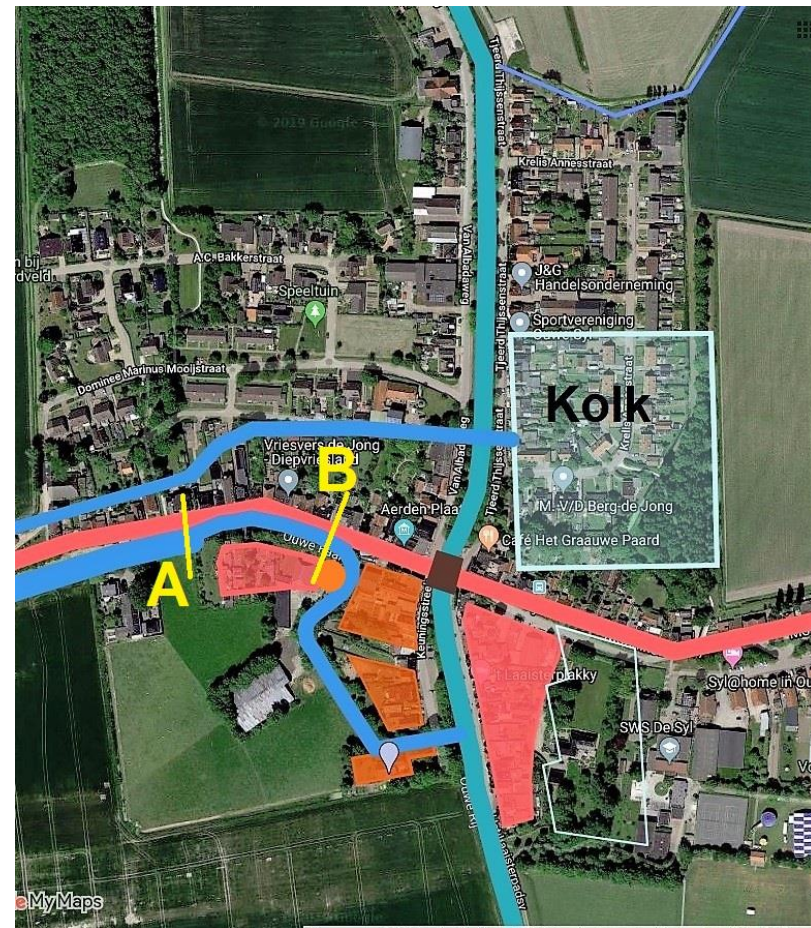
Ouwe-Syl, 12^e eeuw-1580-2

SYTSE KEIZER, OUWE-SYL

Kanaliseren Ouwe Rijd naar Kaaifaart

Wij pakken de draad weer op bij de fase 4: ca 1380 – 1505 na Chr. (afb.1)

In de annalen van 1505 is er geen sprake van werkzaamheden aan een kanaal door Ouwe-Syl, de meander in de Ouwe Rijd moet al eerder zijn gekanaliseerd door de Kaaifaart dwars door het dorp. De oude naam van Ouwe-Syl, “de Leije” doet hieraan herinneren, dit betekent namelijk “de verlegging”. Het schutten moet zijn verplaatst ca. 1380 naar de sluis op de kruising van de Ouwe-Dyk en het kanaal. Dit als een schutsluis, een kolk met 2 stel puntdeuren. Deze meer moderne schutsluis was in 1373 na Chr. voor het eerst in gebruik in Nederland (Vreeswijk). Ook daar was een brug nodig naast de schutsluis. De bebouwing op de Keuningsstreek is uitgebreid in zuidelijke richting vanaf het verbindingskanaal daar. Mogelijk is de boerderij (nu nr. 20) daaronder gesticht in deze fase. De kolk bleef een haven en had nog een tweede functie: spuikom. Want de kolk liet men tijdens vloed vollopen en bij eb werd de grote hoeveelheid water door de Kaaifaart gejaagd om daar de vaarroute op diepte te houden richting nu Nije-Syl. Pas in 1655 was de Kaaifaart zover dichtgeslibd, dat de sluis op ‘e Syl haar schip-schuttende functie verloor. Daarna werden de deuren alleen nog bij hoogwater gesloten. In de jaren vijftig van de vorige eeuw werden ze verwijderd, schotbalken moesten nog bij extreme weersomstandigheden redding bieden. In 2006 zijn deze toch vervangen door een nieuw stel puntdeuren.



Afb. 2 Fase 5 1505-1580 na Chr.

Nieuwe verbinding Ouwe-Dyksterfaart – Ouwe Rijd

1505 – 1580 na Chr. (afb. 2.) In 1505 kwam er een nieuwe sluis op dezelfde plek en de Ouwe-Dyksterfaart-zuid /noord werden uitgegraven voor aanvulling van de dijk. Dit was bij de Skitelbuurt geen sinecure, want inmiddels waren er huizen neergezet: De eerste bewoners van ‘e Syl hadden zich al genesteld aan de Skitelbuurt en Keuningsstreek achter de zomerdijk en de hogere en brede Aerden Plaats. De vaart werd daar smaller en er moest hiervoor nog meer ruimte worden gemaakt. Dit wordt verklaard door de aanwezigheid van het zeer steile gedeelte. (De compacte ver ingeklonken zomerdijk Monnickedijk werd daar steiler tot 50 graden afgegraven)

Op de kaart van Jan Jansz Coster (1571) staat de kolk niet meer. Hij kan vóór 1571 zijn vervallen en vervangen door de kade van de Laaister- en Keuningsstreek, die de havenfunctie overnamen.

In 1527 stond er al ‘n Accijsmeesterhuis (Koningshuis) aan de Keuningsstreek om daar de invoerrechten van o.a. wijn, bier en linnen lakens te ontvangen. Wordt vervolgd met de bedrijvigheid op ‘e Syl.

Bronnen: Sytse Keizer 2022,2023, Billând, Hoofdstuk 11 en 12 en Douwe Zwart, 2013, Bildtse Post, ‘451 Jaar ouwe Bildtse stenen opdoken’